

Nog maar 25 jaar geleden

door

Klaas B. Nanning

Deel 2

Puntjes op de i

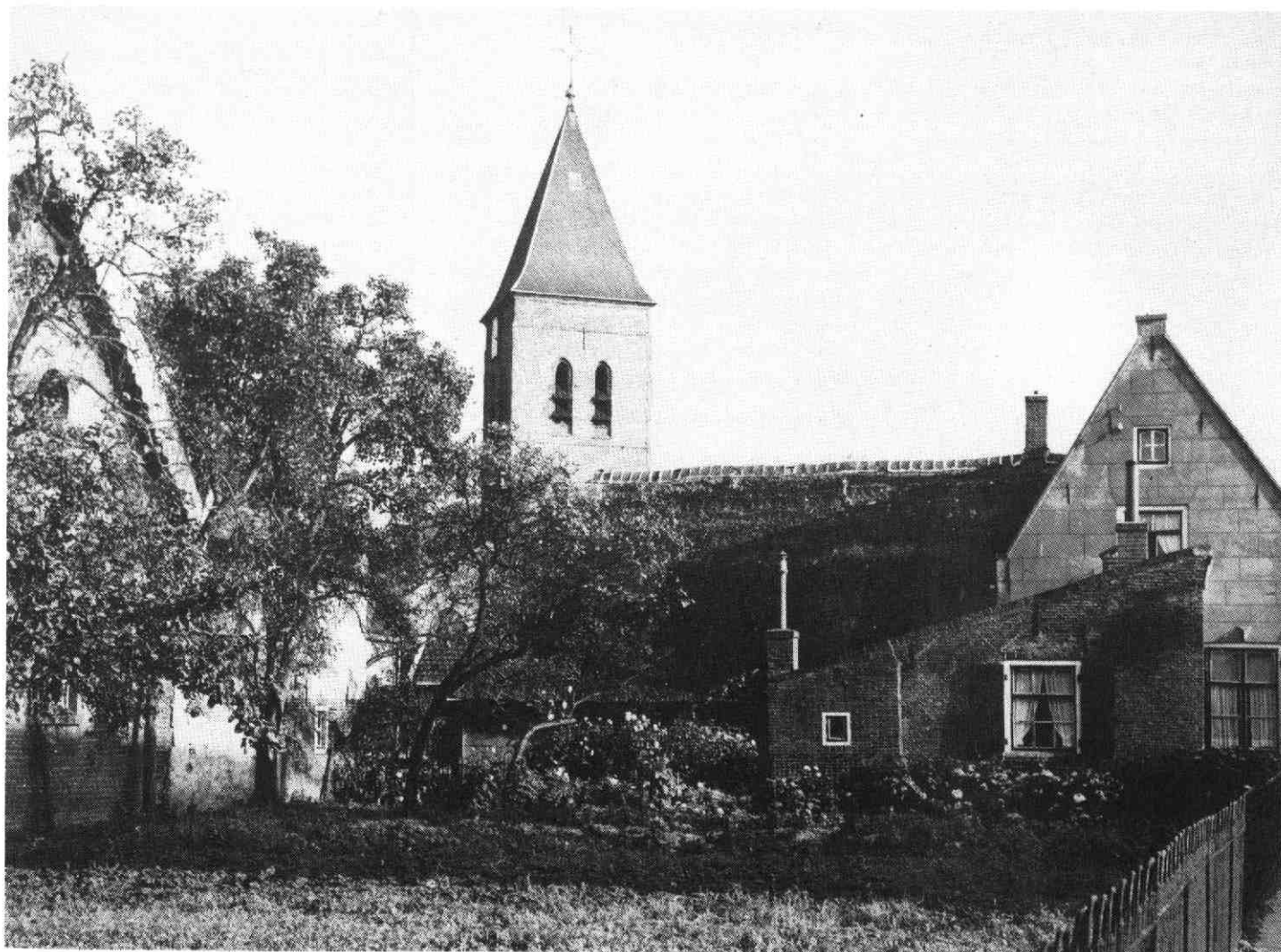
Laat ik dit tweede deel van mijn herinneringen aan onze eerste jaren in Vleuten beginnen met enkele correcties. Het begint al in de eerste kolom op bladzijde 471 waar ik het heb over Jan Mandjes. Dat moet **Kees** zijn. Vervolgens de letterlijke puntjes op de i: Van Eyk moet worden gespeld als Van Eijk van Van Zuylen als Van Zuijlen.

Naast een enkele zetfout zat er natuurlijk een „slip of the pen” in het onderschrift van de foto op bladzijde

473. Dat was de Schoolstraat niet maar de Stationsstraat. Het was een verschrijving die op hetzelfde vlak lag als de beroemde verspreking van Annie M. G. Schmidt die, toen ze een onderscheiding had gekregen van het prins Bernhardfonds, in haar slotwoord dank bracht aan het Sint Bernhardfonds.

Ook nog het volgende. Op bladzijde 473 schreef ik dat „Plan Hamweg” het eerste uitbreidings-nieuwbouwwijkje van Vleuten was. Dat was juist voor

zover het de grote uitbreiding van na 1960 betrof, maar kort na de tweede wereldoorlog was het grootste deel van „Achter het Spoor” al gebouwd. Ik legde de grens niet tussen voor en na de oorlog, maar bij de plannen die in het eind van de jaren vijftig voor Vleuten werden gemaakt. Ik heb bijvoorbeeld nog een tekening waarop wilde stratenplannen voorkomen en waar bijvoorbeeld de Schoolstraat zodanig zou worden verbreed dat daarvoor de Broe-

Dit romantische hoekje lag letterlijk midden in het dorp. Nu ligt het begin van de Schoolstraat er overheen recht tegenover „Attent”. Het is de boerderij „Ken Uzelf” die tot de herfst van 1961 nog bewoond was.

Wanneer er iemand onder u is die zegt: „Hee, die foto ken ik” dan is dat mogelijk. Ze komt ook voor in het boekje „Vleuten en Haarzuilen in oude ansichten” door Jaap Sprong. Zijn bijschrift klopt niet helemaal.

derschapshuisjes zouden worden gesloopt!

Tenslotte moet ik nog een regelrechte vergissing rechtzetten. Bij het bestuur is een opmerking binnen gekomen over mijn zinnetje in de derde kolom van bladzijde 471: „Van Zoeren en Blom waren de meest in het oog springende slagers....”. Ik heb het nog eens aan mijn vrouw gevraagd en die corrigeerde me ook: „Nee, je had moeten schrijven Van Zoeren en Mastwijk....”.

„Dus het was slager Blom die bijna altijd een rijtje opgepoetste koperen gewichten in z'n etalage had staan?” „Ja”. „O, nou ik zal het rechtzetten”. Bij deze dus.

Terug naar 1961

Toen in de tweede helft van de jaren zestig de grotere wijken Odenveld, Nieuwe Vaart en Hinderstein bewoond raakten, troffen de nieuwkomers al heel wat voorzieningen aan waar wij in 1961 nog niet van durfden dromen. Er was toen nog geen sportpark, geen tennisvereniging, geen zwembad, geen cultuure vereniging, geen openbare bibliotheek. Wèl kon je boeken lenen bij boekhandelaar Hiltrop, maar die collectie was zò traditioneel, zò klassiek, zò saai, en zò gekuisd dat er weinig plezierigs te halen viel.

Géén sportpark dus maar wèl een rolschaatsbaan! Op de plek ongeveer waar zich nu de speelplaats van de Kees Valkensteinschool bevindt, lag een gasfalteerd terreintje met een simpel ijzeren hekje eromheen. We zijn er in 1961 en 1962 vele malen naar toe gewandeld maar er was nooit iets te beleven. Een speciale rolschaatsbaan. . . daar had ik in Haarlem en Bilthoven zelfs nooit van gehoord.

Kerstboom

Kort voor Kerstmis 1961 of 1962 vroeg Gerard van Ginkel, Utenhamstraat 11 — later zou hij voor de VVD in de gemeenteraad zitting hebben — mij om even mee te lopen naar de toren van de Hervormde kerk waar kerstbomen te koop waren. In de luwte van de steunberen stond een ouder iemand — ik geloof niet dat het dezelfde man was die bloemen langs de deur ventte — met een vijftal kerstbomen: de ene nog armzaliger dan de andere. We hebben ze alle vijf langdurig bekeken en in de handen rondgedraaid. . . Gé van Ginkel heeft dat jaar wel een héél slordig-scheve kerstboom gehad.

Die eerste 24 nieuwbouwwoningen van Plan Hamweg: de volledige Van Wanroystraat en de oneven zijde van de Utenhamstraat, waren tot zomer 1962 niet alleen doorzòn-, maar ook door-

Op de pergola hebben we lang moeten wachten: ze werd pas aangelegd op 31 augustus 1962 toen we al iets meer dan een jaar in ons huis woonden. Op de achtergrond zien we het voormalige café van Piet Bos en het gemeentehuis vanwaar men — ik noemde het in m'n verhaal — een vrij uitzicht had op onze achtertuin.

kijkwoningen, zonder opgaande beplanting, muren of schuttingen. Toen Dolf Barthmuss, die op Utenhamstraat 7 woonde, een laag muurtje langs de achterkant van z'n tuin liet metselen, vroeg een enkele omwoner verschrikt: „Heb je ruzie met je achterburen?” En een bewoonster van diezelfde oneven Utenhamstraatkant moest op een dag ervaren dat enkele oud-Vleutenaren door het huis stonden te kijken hoe zij in bikini in de achtertuin lag te zonnen....

Pergola

De architecten van onze 64 Plan Hamweghuizen, de heren D. Blom en P. v.d. Wart (er zijn volgens de juichfolder van de N.V. Strokenbouw te Loosdrecht twee architecten bezig geweest met het ontwerpen van onze simpele doorzonwoningen!) hadden verzonnen dat tussen de hoekhuizen en de dwars geplaatste garages een pergola zou worden aangelegd met — hoe verzin je het — een horizontale balk op zo'n 40 cm van de grond. Die zou het dus onmogelijk maken om je zijgang te leggen waar je zelf wilde en ook de beplanting in de zijborder vanuit de huiskamer onzichtbaar maken.

Goed, wij kregen dus ook zo'n pergola — ik weigerde de montage van die lage balk en heb hem in m'n garage laten leggen — en toen hij er stond besloten we hem bruin te beitsen als basis voor klimrozen. — Ik heb me laten vertellen dat men in het gemeentehuis, van waaruit men een vrij uitzicht had op

mijn achtertuin, verschrikt heeft staan staren naar mijn initiatief: die pergola's moesten volgens plan wit geverfd worden! Tot ver in de jaren zestig had ik de enige bruine pergola in de wijk: alle andere waren wit.

Ik heb m'n eigen opvatting wel duur moeten betalen: op verschillende plaatsen zijn nu, in 1987, nog restanten van die witgeverfde pergola's terug te vinden maar de mijne, toch elk jaar weer keurig in de Ceta-Bever Buitenbeits gezet, rotte onder m'n handen weg. Ik heb nu al jarenlang geen pergola meer.

Garageoprit

Toen wij ons huis betrokken was de garageoprit en het strookje gemeentegrond naast ons huis nog een harde kleilaag. Mijn vrouw en ik dachten zorgelijk over de kosten die het maken van een ordentelijke oprit met zich mee zou brengen. We werkten nog steeds allebei bij de Grontmij en overdag was er dus niemand thuis. Op een late avond eind 1961 wilde ik mijn auto als gewoonlijk op mijn modderige garageoprit parkeren. Abrupt trapte ik op de rem toen ik ontdekte dat die oprit zo'n 30 cm diep was uitgegraven. Ik parkeerde de auto voor m'n huis en toen we de volgende avond weer thuiskwamen, bleek de oprit keurig te zijn bestraat met rode steentjes in visgraatverband.

„O hemel”, dacht ik, „wie gaat dat betalen?” Op die vraag kwam enkele dagen later een antwoord: de bestrating was „van gemeentewege” uitgevoerd en

ik kreeg het verzoek om aan de kosten daarvan mee te betalen: een bedrag van vijftien gulden! Ik heb die kosten hals over kop voldaan voordat men op dit mijns inziens belachelijk lage bedrag terug zou komen. Pas naderhand heb ik me gerealiseerd dat die garageoprit niet tot de door mij in erfpacht gegeven grond behoorde en dat ik die vijftien gulden eigenlijk ook niet had behoeven te betalen.

Hoewel het niets met mijn herinneringen aan Vleuten van 25 jaar geleden te maken heeft kan ik niet nalaten om hier even te vertellen dat we die garageoprit in visgraatverband op 4 november 1986, bijna exact 25 jaar later dus, weer zijn kwijtgeraakt. In oktober-november van dat jaar werd onze hele wijk opnieuw bestraat en een, door de gemeente ingehuurd nogal eigenwijze stratenmaker vond het niet nodig om de oude situatie te herstellen. Hans Tukker (Van Wanroystraat 16) en ik hebben nu een oprit met steentjes evenwijdig aan de Rijnbedding. Een week later was een andere ploeg stratenmakers bezig met de oprit van de garages van Utenhamstraat 16 en Van Woerdenstraat 15. Daar werd het oude visgraatverband wèl weer aangelegd. Waarom? Joost mag het weten en de gemeente moet het weten.

Exclusief ?

Op het Vreeburg in Utrecht was, ongeveer midden tussen hotel Smits en hotel Noord-Brabant, de delicatessenzaak van Van Beurden gevestigd. Om een of andere reden werden wij in het begin van de jaren zestig tot de „vaste clientèle” gerekend hetgeen ertoe leidde dat wij tegen het eind van ieder jaar een kleurrijke brochure met aanbiedingen van exclusieve wijnen, snacks, paté's, conserven en wat niet al kregen toegezonden. „Het spijt ons voor Vleuten” zeiden we tegen elkaar, „maar als je iets apart wilt hebben moet je toch ècht naar Utrecht”. Najaar 1963 kregen we onze derde brochure die we likkebaardend doorlazen. Voor enkele dagelijkse inkopen wandelde ik bij Griffioen binnen en keek plotseling m'n ogen uit. Opgewonden kwam ik thuis. „Weet je nog van die snack-cups en die blikjes vis? Die liggen ook bij Griffioen in de winkel!”

Van Beurden bleef natuurlijk een exclusieve en ruim gesorteerde delicatessenzaak, maar enkele van die delicatessen bleken ook gewoon in Vleuten te koop te zijn!

Paysan, Green en Truus

Ik heb het weer over de soms erg verrassende winkel van Jas Griffioen.

Wanneer u een beetje Frans hebt geleerd dan weet u dat „Paysan” moet worden uitgesproken als Pee-i-san. Maar dat was mevrouw Griffioen niet bekend. Toen wij bij haar dus een fles kochten waar op het etiket in kleine letters „Vin de” stond en in grote letters „Paysan” kregen wij van haar een fles „Paisan”, met het accent op Pai.

Green-spot, in de jaren zestig een lekkere frisdrank, had een etiket met het woord „green” boven een grote groene cirkel, de „spot”. Bij Griffioen werd die spot niet ontdekt en sprak men over „Green”, in het nederlands uitgesproken. Na enkele jaren verdween Green-Spot van de markt en daarmee ook onze neiging om die drank „Green” te noemen.

In het begin van de jaren '60 hebben wij logé's, bezoekers en familie vaak een glas aangeboden met de opmerking: „Wilt u een glaasje paisan of een glaasje green?”, totdat wij tot de ontdekking kwamen dat men dacht dat wij niet beter wisten en het vreemde taalgebruik ons werd aangewreven. We zijn met onze ongein halfweg de jaren zestig dan ook abrupt gestopt.

Kort nadat Jas Griffioen zijn winkel had uitgebreid en de familie naar boven was verhuisd, kwam ik op een vrijdagavond argeloos de winkel binnen. Er hing een opgewonden sfeertje en dochter Truus kwam enthousiast op me af: „Wilt u een glaasje wijn”? „Ja, graag natuurlijk maar wat is hier in 's hemelsnaam aan de hand”? Truus bleek voor een bepaald examen te zijn geslaagd en de Griffioens hadden besloten alle klanten bij dit feest te betrekken. Het was een gebaar dat me erg heeft getroffen.

Raiffeisenbank

Ik weet niet precies meer op welke dag ik voor het eerst bij de Coöperatieve Raiffeisenbank „Vleuten” aan de Stationsstraat 23 ben binnengestapt. Of ik er toen een rekening heb geopend of wat geld heb ingelegd, weet ik niet meer. Dat eerste contact evenwel is mij tot op de huidige dag bijgebleven. Ik heb er ook nog een tastbare herinnering aan. Bij mijn eerste bezoek kreeg ik een zwaar kartonnen gebonden map met linnen rug, donkergroen, waar op de voorzijde het woord „Dagafschriften” stond en het telefoonnummer nog drie cijfers telde: „296”.

Enkele malen heb ik dat „oude” kantoor bezocht. Ik kwam gewoon binnen via de voordeur waarachter een smalle gang was met enkele zitplaatsen. Opvallend waren de klompen op de grond. Rustig wachtte ik mijn beurt af. Klompenpaar na klompenpaar werd door de vertrekkende boeren aangehouden en plotseling was ik aan de beurt. Ik kwam een vrij donkere huiskamer binnen waar achter een schrijfbureau de heer Van Gisbergen was gezeten. Links achter hem stond een ouderwetse brandkast een beetje open. Ik kreeg een hand ter begroeting en werd verzocht op de fauteuil voor het bureau plaats te nemen. Daarna kon ik m'n wensen kenbaar maken. Van Gisbergen nam mijn in te leggen gelden in ontvangst of betaalde uit wat ik nodig had. Voor bijna iedere handeling stond hij op om naar de kluis te wandelen. Na afloop van alle handelingen rees ik weer uit m'n fauteuil omhoog, kreeg opnieuw een hand tot afscheid en verdween weer

Vleuten, 25-7-61

Hierbij wordt U verzocht op het gemeentehuis te Vleuten op de hulpsecretarie te De Meern

te verschijnen op vóór 31-7-1961 tussen 9:15 en 12 uur

voor het afhalen van: *besluit over perceel met enkel a.m.d. 15*

Gemeentesecretarie Vleuten - De Meern.

De kosten van het bovenstaande zijn f 1,- en moeten onmiddellijk worden voldaan. Het bedrag kan ook worden overgemaakt per giro of per postwissel, waarna het bovengenoemde per post zal worden toegezonden.

(Postrekening 9476, t.n.v. Gem. Secretarie Vleuten - De Meern te Vleuten)

Het bericht van de gemeentesecretarie met de mededeling dat de vestigingsvergunning voor me klaar lag.

door de gang, langs de boeren met klompen, naar buiten.

Het was een zàlige dorpse situatie waarbij je je veel beter realiseerde waar je mee bezig was dan nu.

Gemeente

Een andere, minstens zo onthullende ervaring was mijn eerste contact met de gemeente Vleuten-De Meern. Ik stond op het punt een huis te kopen in een gemeente waar vrije vestiging bestond voor bewoners van een koophuis. Op maandag 24 juli 1961 belde ik vanuit De Bilt het gemeentehuis op om te vragen wat ik allemaal moest doen om een vestigingsvergunning te krijgen. Het meisje dat de telefoon aannam vroeg naar m'n naam en adres. En — u gelooft me niet — al TWEE DAGEN later kreeg ik een kaartje toegezonden waarvan ik de achterzijde hierbij afbeeld: „Hierbij wordt u verzocht op het gemeentehuis te Vleuten te verschijnen op/voor 31-07-1961 tussen 9.15 - 12.00 uur voor het afhalen van: vestig. verg. perceel Utenhamstraat 15”. Ik was met stomheid geslagen: geen gezeur, geen ingewikkelde formulieren, geen voorwaarden.

Ik kon tegen betaling van één gulden zomaar m'n vestigingsvergunning komen halen. „De kosten van het bovenstaande moe(s)ten wel onmiddellijk worden voldaan”.

Mijn eerste ervaring met de gemeente Vleuten-De Meern was van dien aard dat ik al meteen een beetje van m'n toekomstige woonplaats ben gaan houden.

Helaas begon het gemeentebestuur op 29 september van datzelfde jaar die eerste plezierige indruk wat te vertroebelen door ons, argeloze nieuwbouwbewoners, te overvallen met een brief

waarin ons allerlei dingen werden verboden en waarin een toezegging werd gedaan die enkele maanden later niet werd nagekomen. Ik kom daar nog op terug.

Toen we nog maar enkele weken in ons huis woonden maakte ik in september 1961 deze foto die niet merkwaardig is om de afbeelding van de oneven zijde van de Utenhamstraat, maar om het water op de voorgrond. Dat was de Nieuwe Vaart die vroeger onder een eerlijke brug door van de Vleutense wetering in noordelijke richting liep maar in 1960 al een aantal jaren via een duiker onder de Parkweg werd doorgevoerd. In 1962 werd het op de foto zichtbare stukje water gedempt en kregen de aanliggende burens er een stukje tuin bij.

Een dorp verandert

De raadsselfoto uit De Meern die in het vorige nummer stond afgedrukt heeft geen gigantische golven van enthousiasme teweeg gebracht. Er waren twee goede reacties en geen foute. „De foto op pagina 464 is volgens mij de Kalverstraat” schreef de heer H. Rijker uit de Zonstraat. Henk Brinkhof die aan de Zandweg 141 woont, maakte er een leuke brief van met veel gevoel voor details.

„Geachte Redactie,
Over de op pagina 464 geplaatste foto uit De Meern wil ik u het volgende mededelen.

- a. De koeien in het weiland zijn van Johan v.d. Weijden.
- b. Hij is zelf bezig zijn koeien te melken.
- c. Het weiland bevindt zich tussen de R. K. pastorie en kerk en de woningen Kalverstraat 2 t/m 12, zoals op de foto is te zien.